

VISTEELT

VERZIEKT PANGASIUS DE MARKT?

De Nederlandse visteelt- en visserijsector ondervinden zware concurrentie van pangasius-filet uit Vietnam. Bij de kweek van deze meervalsoort komen dierenwelzijn en duurzaamheid in het gedrang, zeggen critici, en de vis bevat veel verontreinigende stoffen. De vaderlandse vissector vindt daarom dat de goedkope Vietnamese vis voor oneerlijke concurrentie zorgt. Terecht of niet?

tekst: Hans Wolkers / foto: Karel Jakubec

Arie van Duijn

onderzoeker bij het LEI, medeauteur van het rapport *Oorzaken teruggang visteelt in Nederland, dat vorige week uitkwam*

‘In elke discussie met de Nederlandse viskwekers komt naar boven dat zij de import van goedkope kweekvis, zoals pangasius, uit Azië als groot probleem zien. Mensen kopen pangasius omdat het goedkoop is en een neutrale smaak heeft. Daardoor is het makkelijk voor verschillende gerechten te gebruiken. Het belangrijkste probleem is echter dat de Nederlandse kweekvis slecht te onderscheiden is van de goedkopere Aziatische import. De indruk wordt gewekt dat het goedkope buitenlandse product vers is, terwijl het ingevroren is geweest. De duurdere Nederlandse variant is vers. Je moet wel eerlijk kunnen concurreren; het moet voor de consument duidelijk zijn dat de goedkope pangasius een ontdooid product is. Dan pas kun je je onderscheiden met het echte verse product.’

‘De kweekpaling verdwijnt langzaam uit de schappen van de supermarkt, en juist die vis staat fantastisch in de markt. Maar dat biedt weer kansen voor de meervalkwekers. Zij kunnen daarop inspelen met gerookte meerval als alternatief voor paling. Concurrentie met de Aziatische importvis zal namelijk nooit lukken op basis van prijs.

Kwekers moeten het product anders in de markt zetten en zich onderscheiden op basis van kwaliteit en duurzame productie. **Er is echter binnen de sector te weinig nadruk op marktgerichtheid.** Je kunt nog zo’n mooi product maken, maar de consument moet het wel kopen. Ook laat de samenwerking tussen viskwekers te wensen over. Hierdoor

zijn ze een speelbal van de markt geworden. Toch is er de laatste tijd wel een verschuiving te zien naar een marktgerichtere aanpak.’

Clarissa Buma

voorlichter van het Wereld Natuur Fonds

‘We begrijpen dat de visserijsector bezorgd is, maar het is een vrije markt. Wel kan er bij de kweek van pangasius in Vietnam nog veel worden verbeterd. Niet voor niets staat deze vis als tweede keuze, oranje, in de viswijzer. De kweek heeft negatieve invloeden op de natuur en de locatie van de kwekerijen is soms een probleem. Gebruikte antibiotica en ook de vissenpoep vervuilen het rivierwater. Het WNF is niet tegen kweekvis, maar wel willen we de negatieve gevolgen hiervan terugdringen. Zowel kweekvis als wilde vis zijn belangrijk als voedselbron en kunnen naast elkaar bestaan, zolang beide maar duurzaam zijn. **Een van de oplossingen waar we hard aan werken is een certificering voor kweekvis. In navolging van het MSC-label voor wilde vis, werken we nu hard aan een ASC-label voor kweekvis.** Kleine kwekerijen in Azië zouden coöperaties kunnen vormen en gezamenlijk dit label aanvragen.’

Simon Bush

docent leerstoelgroep Milieubeleid

‘De import van goedkope vis uit Vietnam is geen oneerlijke concurrentie. Het is een wereldmarkt, waar je vrij bent om je product zo goedkoop mogelijk aan te bieden. De Nederlandse aquacultuur-sector was, ook voordat de pan-

Pangasius hypophthalmus.

gasmus kwam, niet overmatig succesvol. Ook binnen Vietnam is er veel prijsconcurrentie. Daardoor is bijna de helft van de viskwekers failliet gegaan; alleen de grotere kwekerijen konden overleven. Omdat pangasius in rijstvelden in het binnenland wordt gekweekt zijn de negatieve gevolgen voor de natuur relatief beperkt. Wel zijn er lokaal problemen met de waterkwaliteit door lozing van kweekwater. 'Het bericht dat vervuiling met pcb's en pesticiden een probleem is, duikt met enige regelmaat in diverse kranten op. De industrie heeft wel hier en daar wat problemen op het gebied van voedselveiligheid, maar dat betekent niet dat alle vis met chemicaliën of antibiotica is verontreinigd. Het is meer een kwestie van protectionisme dan van gezondheid. Sowieso is voedselveiligheid van pangasius binnen Europa geen probleem omdat er zowel in Vietnam als in de EU strenge controles zijn om die te garanderen. De afgelopen jaar waren er in de EU vaker incidenten met vervuilde kweekgarnalen en zalm dan met pangasius. De Nederlandse vis kan wel degelijk concurreren op kwaliteit. **Zowel de Nederlandse wilde vis als de kweekvis is van betere kwaliteit, maar daar hangt wel een prijskaartje aan.**'

Johan Verreth hoogleraar Aquacultuur

'De Nederlandse viskwekers hebben moeite om te concurreren, maar goed, het is een wereldmarkt. Ligt het probleem dan bij degene die te duur of degene die te goedkoop produceert? Natuurlijk is de wetgeving in Vietnam niet zo streng als in Nederland. Daar betalen ze niet voor lozingen, maar er zijn nu eenmaal verschillen tussen landen.

Vooral de kleine Vietnamese boeren zijn de dupe. Die worden behoorlijk uitgeknepen door onze inkopers. De markt is nu overvoerd. Het is triest dat juist de palingkweek, de sector die in Nederland het beste draait, nu zo onder druk staat door het kwijnende wilde-palingbestand.'

'Rond half Januari kwam er een rapport uit van voedseltechnoloog Ijsbrand Velzenboer. Hij heeft in Vietnam hier en daar op niet wetenschappelijke wijze water- en bodemonsters genomen in en nabij pangasius kweek- of verwerkingsbedrijven. In die monsters werden allerlei verontreinigingen gevonden, maar daaruit kan je niets afleiden: het zijn incidentele waarnemingen. Het geeft echter wel aan dat er ook in Vietnam en in de pangasius-sector mensen zijn die wel eens rommelen. Dat is reden genoeg om waakzaam te zijn. **Ik durf er echter om te wedden dat alle pangasius-filet die in Nederland wordt ingevoerd, superveilig is.**'

'Wel is er veel reden tot bezorgdheid over de duurzaamheid van de teelt en die bezorgdheid wordt ook gedeeld door de Vietnamese overheid. Er is nog veel te verbeteren op dit vlak. Dat is een aandachtspunt waar we met steun van de Vietnamese overheid aan werken. Verbeteringen op het gebied van mestuitstoot en antibioticagebruik zijn noodzakelijk. Ook is er veel sterfte onder de kweekvis. Dat is uiteraard een verliespost, maar ook een welzijnsprobleem. Ik denk dat je met een verbeterde waterkwaliteit dit probleem kunt oplossen. Uiteindelijk willen we toe naar certificering van de pangasiuskweek. We zijn daar volop mee bezig en zijn in de laatste afrondingsfase van een ASC-certificering.'

[E]

FISHY COMPETITION?

Dutch fisheries are facing stiff – and in the eyes of Dutch fish farmers, unfair – competition from Vietnamese pangasius filet. Some experts perspectives:

LEI researcher Arie van Duijn says quality differences should be made clearer to consumers: frozen Vietnamese fish is bought here as fresh, while Dutch fish is really fresh. Simon Bush of Environmental policy agrees: Dutch fish can compete well on quality, and the sector will just have to get used to global competition. WWF's Clarissa Buma is more concerned about harmful practices in Vietnam, such as antibiotic use and pollution caused by fish farms. WWF is working on the new ASC ecolabel for fish. So is the Aquaculture group in Wageningen, where Prof Johan Verreth is also worried about the small farmers in Vietnam who are milked by western buyers.

The full story?
resource.wur.nl/en